

VILNIAUS TRAKŲ VOKĖS GIMNAZIJA

KLIMATO KAITOS ĮTAKA PAUKŠČIŲ MIGRACIJAI LIETUVOJE

JUSTAS ŽYGINTAS MIKULĖNAS,

8b klasė.

Darbo vadovas: Agnė Avižienienė

biologijos mokytoja metodininkė

2016

IVADAS

Pastaruoju metu daug kalbama apie klimato kaitą ir jos poveikį žmonėms. Akivaizdu, kad klimato kaita lemia ir gyvūnų elgseną. Paukščių elgsena pamažu kinta visame pasaulyje. Ne išimtis ir Lietuva. Mūsų šalyje pamažu nyksta siaurinės paukščių rūšys (kurtiniai, stulgiai, juodieji gandrai), daugėja iš pietinių kraštų atklystančių ir Lietuvoje sėkmingai perėti pradedančių paukščių rūšių (bitininkai, pelėdikės, baltieji garniai). Paukščiai pradeda vis anksčiau perėti (tai pastaraisiais metais ypač taikytina antiniams paukščiams). Sparnuočiai yra priversti prisitaikyti ir prie vis dažnėjančių neįprastų gamtos reiškinių – sausrų ir t.t. Instinktas migruoti, tikėtina, taip pat yra koreguojamas šylančio klimato. Taigi, šiame darbe ir pabandysime paanalizuoti, kokį vaidmenį klimato temperatūros kaita vaidina Lietuvoje gyvenančių paukščių migracijai.

Tyrimo tikslas

Išsiaiškinti, kaip šylantis klimatas veikia paukščių migraciją.

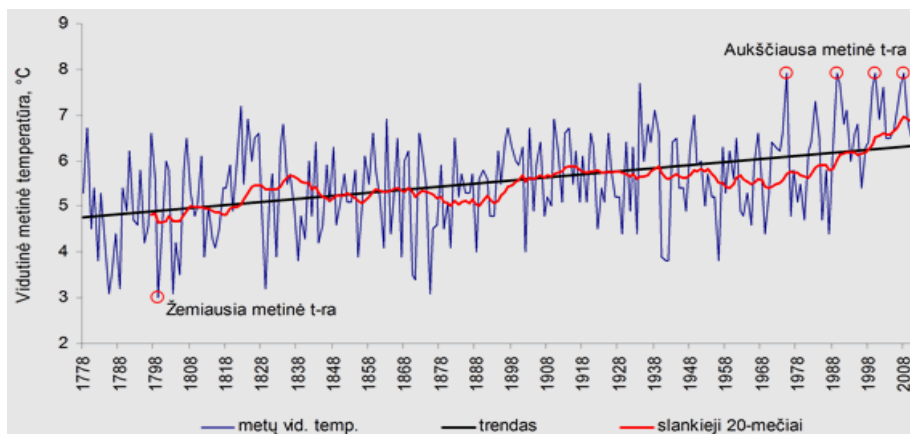
Tyrimo hipotezė

Šylant klimatui keičiasi kai kurių paukščių rūšių migracijos ypatumai.

TYRIMO EIGA

Nagrinėjama literatūra – Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenys, įrodantys, kad pastaraisiais metais vidutinė metų oro temperatūra kyla ir klimatas Lietuvoje šyla (1 lentelė).

1 lentelė. Vidutinė metinė oro temperatūra Lietuvoje nuo 1778 iki 2008 metų.

Lyginant su XX a. pradžia Lietuvoje vidutinė metinė temperatūra pakilo 0,7–0,9 °C.

Lietuvos ornitologų draugijos internetinio tinklalapio archyve ieškoma 3 paukščių rūšių (dirvinio vieversio, paprastojo varnėno, baltojo gandro) pirmųjų stebėjimų pavasarį. (2 lentelė).

Dirvinis vieversys

Paprastasis varnėnas

Baltasis gandas

Pagal gautus duomenis sudaromos lentelės, diagramos, kurios bus naudojamos pagrindžiant išvadą.

2 lentelė. Pirmųjų Lietuvoje pastebėtų sugrįžusių paukščių datos 10 metų laikotarpiu.

Paukščio rūšis /Metai	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dirvinis vieversys	03- 10	02- 28	02- 21	03- 01	02- 28	02- 10	02- 05	02- 26	02- 17	02- 10	02- 07
Paprastasis varnėnas	03- 02	03- 02	03- 04	02- 24	02- 15	02- 13	02- 14	02- 11	02- 06	01- 30	02- 04
Baltasis gandas	03- 15	13- 14	03- 16	03- 10	03- 24	?	03- 12	03- 05	02- 23	03- 07	-

Taip pat Lietuvos ornitologų draugijos internetinio tinklalapio stebėjimų archyvuose ieškoma atvejų, kai paukščių rūšys, rudenį turėjusios išskristi žiemoti į užsienio šalis, buvo stebimos Lietuvoje žiemą. Prie duomenų pridedami ir mano stebėjimai. Rezultatai parodė, kad pastaraisiais metais šalyje pasilieka žiemoti vis daugiau liepsnelių, karietaičių, kikilių. Taip pat verta paminėti, kad Lietuvą vis rečiau aplanko šiaurėje gyvenantys ir mūsų šalyje žimojantys paukščiai – svirbeliai, čimčiaiakai, šiauriniai kikiliai, sniegstartės.

Liepsnelė

Šiaurinis kikilis

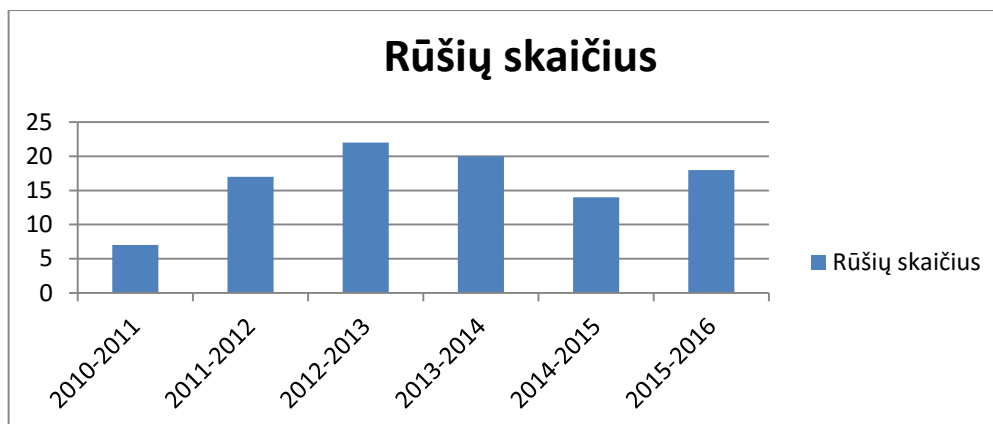

Čimčiaiakas

Kadangi ši žiema jau šešta, kai savo kieme lesinu paukščius ir fiksuoju fenologinius pastebėjimus, rūšinę sudėtį, individų skaičių, nusprendžiau palyginti paukščių rūšių skaičių kitimą pastaraisiais metais.

Duomenys parodė, kad pastarosiomis, neįprastai šiltomis žiemomis sulaukiama mažiau paukščių rūšių nei ankstesniais metais – lesyklos nebelanko sniegos, daugiau, vis rečiau medžioja paukštvanagiai. Taip pat sumažėjo ir bendras besimaitinančių paukščių individų kiekis (1 diagrama).

1 diagrama. 2010 – 2016 m. lesykloje aptiktų paukščių rūšių skaičius.

IŠVADOS

1. Šylant klimatui, trumpėja daugumos paukščių rūšių žiemojimo laikotarpis – jie anksčiau sugrįžta į Lietuvą.
2. Šylant klimatui, kai kurios paukščių rūšys – liepsnelės, karietaitės, paprastieji kikiliai, - užuot išskridę į šiltesnius kraštus, lieka žiemosi Lietuvoje.
3. Dėl nebe tokio atšiauraus klimato šiaurėje į Lietuvą neatskrenda žiemosi svirbeliai, čimčiaiakai ir kitos šiaurėje gyvenančios paukščių rūšys.
4. Šylančios žiemos lemia vis mažesnę paukščių rūšių ir individų skaičių lesyklose.

LITERATŪRA:

1. <http://www.meteo.lt/lt>
2. <http://www.birdlife.lt>
3. Nuotraukos iš www.google.lt